

Vi gör studier möjligt.

Studering vid Community Colleges i USA

CSN, Rapport 2018:6

Studering vid Community Colleges i USA

Centrala studiestödsnämnden (CSN) 2018

Producent CSN, Enheten Kunskap om studiestödet
851 82 Sundsvall
060-18 60 00

Kontaktperson Per Viklund 060-18 62 06
Per.Viklund@csn.se

Innehåll

Sammanfattning	4
1 Inledning.....	5
1.1 Syfte och frågeställningar	5
1.2 Material och avgränsningar	6
1.3 Rapportöversikt	7
2 Att välja Community College.....	8
2.1 Marknadsföring och information	8
2.2 Antalet studerande vid skolformen minskar.....	9
2.3 Skolformen lockar främst yngre studerande	10
3 Studier vid Community College	11
3.1 Att läsa ett program är mest populärt	11
3.2 Yngre studerande läser kortare tid	12
3.3 Äldre studerande lånar i högre grad	12
4 Efter Community College.....	15
4.1 Endast var femte studerande fortsätter till universitet i USA efter Community College	15
4.2 Majoriteten läser kort tid vid Community College	16
4.3 Andelen personer som stannar i USA minskar.....	18
5 Låntagarnas återbetalningssituation.....	19
5.1 Något högre genomsnittlig skuldsättning... ..	19
5.2 ... och sämre återbetalning från låntagarna	20
6. Community College - studieform som leder till höga skulder?	23
Referenser.....	29

Bilagor

Bilaga 1 Population och jämförelsegrupp

Bilaga 2 Urval av informanter

Sammanfattning

Community College är en skolform som främst förekommer i USA och Kanada. Skolformen saknar motsvarighet i Sverige och kan betraktas som ett mellanting mellan gymnasium och högskola. Efter att man fullföljt två års utbildning vid Community College och nått en Associate Degree kan man gå vidare till universitet på två år och nå en motsvarighet till svensk kandidatexamen. Det finns inget generellt krav på att den studerande ska ha behörighet för högskolestudier för att bli antagen. CSN har uppmärksammat att många som beviljats studiemedel saknar sådan behörighet och att det därför finns en risk att dessa läser betydligt längre tid än två år vid skolformen men även att de inte går vidare till högre utbildning. Risken är att de som lånar kan få en hög skuldsättning för en utbildning på en jämförelsevis låg utbildningsnivå och i vissa fall även problem med återbetalningen.

Syftet med denna studie är att beskriva gruppen som väljer att studera vid Community Colleges i USA, i vilken utsträckning de går vidare till högre studier samt hur gruppen skiljer sig från dem som valt andra skolformer i USA. Studien bygger på registerdata och omfattade 3 500 personer samt telefonintervjuer.

Framför allt yngre lockas av utbildningen

Det är främst unga studerande som väljer att studera vid Community College. Att det är billigare och lättare att bli antagen till Community Colleges jämfört med universitet i USA bidrar till valet liksom att möjligheten att gå vidare till universitet för att få en högre examen. Det handlar även om att komma bort från det invanda, förverkliga sig själv, utveckla det engelska språket, uppleva ny kultur och träffa studerande från andra länder.

Drygt hälften läser kort tid vid Community College

Drygt hälften får studiemedel under högst två kalenderhalvår för studier vid Community College. Den normala studietiden för att nå en Associate Degree är fyra kalenderhalvår. Andelen som fått studiemedel under just fyra kalenderhalvår är 13 procent medan drygt 900 personer eller 27 procent fick studiemedel under fem kalenderhalvår eller fler.

Var femte studerande fortsätter till universitet i USA

En ungefär lika stor andel av kvinnorna som av männen (20 procent) fortsätter till universitet i USA efter Community College. En stor andel fortsätter dock till högskola/universitet i Sverige.

Återbetalningsproblem bland de som inte läser vidare eller bor i USA

Andelen låntagare med obetalda årsbelopp varierar med såväl bosättning som eventuella fortsatta studier. Bland de som inte gått vidare till högre studier efter Community College och är bosatta i Sverige har 17 procent obetalda årsbelopp för 2017. Motsvarande andel bland de som är bosatta i USA är 45 procent. I gruppen som fortsatt till högskola/universitet efter Community College och är bosatta i Sverige har 13 procent obetalda årsbelopp. Motsvarande andel bland de som är bosatta i USA är 36 procent.

Sett till samtliga som studerat vid Community College, oavsett om de fortsatt studera eller inte, och är bosatta i USA har 32 procent obetalda årsbelopp för 2017. Motsvarande andel av de som studerat vid övriga skolformer i USA är 26 procent.

De som studerat vid Community College har betalat in 82 procent av debiterade årsbelopp under 2017. Det kan jämföras med 90 procent bland de som studerat vid andra skolformer i USA.

1 Inledning

Varje år väljer cirka 30 000 studerande att förlägga hela eller delar av sin utbildning utomlands. Att bo och studera utomlands kan på många sätt ge värdefulla erfarenheter inför framtiden. Förutom språk- och ämneskunskaper ges möjlighet att uppleva ett nytt land och en ny kultur, att skaffa nya vänner och knyta kontakter.

Efter Storbritannien är USA det mest populära landet att studera i. Under 2017 studerade 5 500 svenskar med studiemedel i USA. De flesta av dem, 3 100 personer eller 56 procent, läste vid universitet medan 1 200 personer eller 22 procent läste vid Community Colleges¹ (även kallat ”Junior Colleges”). Community College är en skolform som främst förekommer i USA och Kanada. Skolformen saknar motsvarighet i Sverige och kan betraktas som ett mellanting mellan gymnasium och högskola. En tidigare studie från Uppsala universitet hävdar att undervisningen bedrivs ”på en nivå motsvarande svenska gymnasium eller komvux” och att de som studerar vid Community College har låga gymnasiebetyg och dåliga förutsättningar för att komma in på en svensk högskola². Efter att man fullföljt två års utbildning vid Community College och tagit en Associate Degree kan man fortsätta studierna vid ett universitet under två år och nå en motsvarighet till svensk kandidatexamen.

Det finns inget generellt krav på att den studerande ska ha grundläggande behörighet för högskolestudier för att bli antagen till ett Community College. CSN har uppmärksammat att många studerande som saknar högskolebehörighet har beviljats studiemedel för studier vid denna skolform. Det finns därmed en risk att en studerande-grupp, som på grund av bristfälliga förkunskaper, läser betydligt längre tid än två år till en Associate Degree. Det finns dessutom indikationer på att studerande inte väljer att fortsätta sina studier på universitet i USA, utan studerar på Community College en eller två terminer för att sedan fortsätta sina studier på annat håll. Den totala studietiden kan då bli längre om avklarade poäng vid Community College inte får tillgodoräknas i den högre utbildningen.

CSN har som övergripande uppgift att följa och analysera de studerandes sociala och ekonomiska situation för att säkerställa att myndigheten har god kunskap inom området.³ Denna rapport har tagits fram inom ramen för denna uppgift.

Vi saknar kunskap om i vilken utsträckning de som studerat vid Community College fortsätter med en universitetsutbildning. De som studerar där längre än två år och inte går vidare till universitet kan få en hög skuldsättning för en utbildning på en jämförelsevis låg utbildningsnivå. Vi behöver få mer kunskap om hur det går med återbetalningen för dem som studerat i USA.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna rapport är att beskriva gruppen som väljer att studera vid Community Colleges i USA.

¹ Det finns ingen etablerad och allmänt tillämpad översättning av Community College på svenska, varför vi genomgående använder det engelska ordet.

² Börjesson, Mikael (2005). *Transnationella utbildningsstrategier vid svenska lärosäten och bland svenska studenter i Paris och New York*. Kapitel III.

³ 5 § i förordning (2017:1114) med instruktion för Centrala studiestödsnämnden.

Studiens frågeställningar är:

- Vilka väljer att studera med studiemedel vid Community College? Vilka är de huvudsakliga motiven till att studera vid Community College?
- I vilken utsträckning betalas studiemedel ut under längre tid än två år för studier vid Community College?
- I vilken utsträckning fortsätter studiemedelstagarna till högre studier efter Community College?
- Hur skiljer sig återbetalningssituationen åt mellan gruppen som studerat vid Community College och dem som valt andra skolformer i USA?

1.2 Material och avgränsningar

Det material som används i studien består av registerdata från CSN:s datalager⁴ för statistik och uppföljning. Undersökningen omfattar samtliga som studerat med studiemedel vid Community Colleges i USA någon gång under åren 2010–2012 och består av 3 506 personer. När det gäller bosättning och återbetalningssituation görs en jämförelse med övriga som studerat med studiemedel i USA under samma period. Materialet beskrivs närmare i bilaga 1.

Nio telefonintervjuer med personer som studerat vid Community Colleges i USA har också genomförts. Syftet är att nå fördjupad kunskap om denna grupp studerande som komplement till registerdatats mer översiktliga syfte. Urvalet av personer som kontaktades för eventuell telefonintervju framgår av bilaga 2.

Avgränsningar

För att konstatera hur länge de studerande läst vid Community Colleges har uppgifter tagits fram för åren 2008–2014. Detta innebär en viss begränsning eftersom en del studerande kan ha läst vid Community Colleges såväl före som efter dessa år. Eventuella studier vid universitet i USA, vid högskolor/universitet i Sverige eller vid universitet i något annat land har kontrollerats för åren 2011–2017.

I avsikt att jämföra återbetalningssituationen för de som studerat vid Community College med de som studerat vid andra skolformer i USA har uppgifter om årsbeloppen för 2015, 2016 och 2017 tagits fram. Detta kan innebära en viss begränsning.

Det finns inga uppgifter om examen i CSN:s register, varken för studerande i Sverige eller utomlands. Detta begränsar möjlighet till analys av i vilken utsträckning studiemedelstagarna har tagit en Associate Degree vid Community College eller inte.

I rapporten görs jämförelser mellan kvinnor och män. Eftersom studien främst bygger på registerdata utgår analysen från låntagarnas juridiska kön.

I rapportens textdelar används avrundade siffror.

⁴ Studiestödets informationssystem (STIS).

1.3 Rapportöversikt

I kapitel 2 undersöks hur presumtiva studerande lockas av att välja Community College. Vårt eget registermaterial kompletterar bilden.

Kapitel 3 fokuserar på studiemedelstagarnas val av skolor och utbildningar, hur länge studier bedrivs vid skolformen samt eventuellt låntagande och skuldsättning.

I kapitel 4 undersöks i vilken utsträckning studiemedelstagarna går vidare till högre studier, skillnader i studietid och låntagande beroende på var de fortsätter studera.

Kapitel 5 beskriver hur återbetalningssituationen skiljer sig åt mellan dem som läst vid Community College och dem som valt att studera vid andra skolformer i USA.

I kapitel 6 diskuteras några av undersökningens resultat. Vi låter också de intervjuade reflektera över sin tid vid Community College i syfte att komplettera den mer översiktliga statistik som presenteras i rapporten.

2 Att välja Community College

Ett övergripande syfte med denna rapport är att beskriva gruppen som väljer att studera vid Community Colleges i USA. I detta kapitel besvaras frågeställningarna: vilka väljer att studera med studiemedel vid Community College? Vilka är de huvudsakliga motiven till att studera vid Community College?

2.1 Marknadsföring och information

På såväl svenska som amerikanska webbplatser kan man hitta marknadsföring och information riktad till presumtiva studerande vid Community Colleges. Information från några av dessa presenteras nedan.

Den svenska webbplatsen utlandsstudier.se drivs av företaget DreamStudies Utlandsstudievägledaren AB och hjälper kostnadsfritt dem som vill studera utomlands på egen hand. Enligt informationen på webbplatsen är ett av de främsta skälen för att välja studier vid ett Community College att det är billigare att läsa där än vid ett universitet och lättare att bli antagen. Vidare är klasserna små och man kan ta en amerikansk Bachelor-examen till en lägre kostnad genom att läsa till en tvåårig Associate Degree vid ett Community College och därefter fortsätta två år vid universitet i USA.⁵

Det finns även en möjlighet att jobba ett år via OPT ("Optional Practical Training"). Om man har tagit en Associate Degree vid ett Community College har man enligt amerikansk lag rätt att stanna kvar i USA och jobba ett år på ett så kallat OPT⁶. Jobbet måste vara direkt relaterat till huvudämnet.

Vidare informerar webbplatsen om att man inte ska välja ett Community College om man har studerat på universitetsnivå tidigare, om man vill "vässa" sitt CV (enligt webbplatsens information bör man då välja en skola som "smäller högre" eller om man är en toppstudent (om man är ambitiös och har höga betyg).⁷

Enligt webbplatsen listas följande fördelar med utlandsstudier:

- Bli mer attraktiv på arbetsmarknaden
- Studera ett ämne som du inte kan läsa hemma
- Få internationell erfarenhet och förståelse
- Nå personlig utveckling
- Lär dig ett nytt språk
- Ha kul⁸

⁵ Se även <https://www.blueberry.nu/college-universitet/usa/santa-barbara-city-college/>.

⁶ Se även <https://www.studin.se/studera-i-usa/>.

⁷ <https://www.utlandsstudier.se/artiklar/community-college-usa>.

⁸ <https://www.utlandsstudier.se/artiklar/6-skall-att-studera-utomlands>

Den svenska webbplatsen allastudier.se, som är en del av EMG – Educations.com Media Group – ger skolor möjlighet att marknadsföra sig mot en intresserad målgrupp. Enligt informationen på webbplatsen är Santa Barbara City College (SBCC) ett av de mest populära studiealternativen bland svenska studerande. Det finns möjlighet att läsa såväl fristående kurser i en eller två terminer som tvååriga program som leder till en Associate Degree. SBCC erbjuder fler än 90 olika ämnen, exempelvis film, engelska, fotografi, inredningsdesign, journalistik och ekonomi.⁹

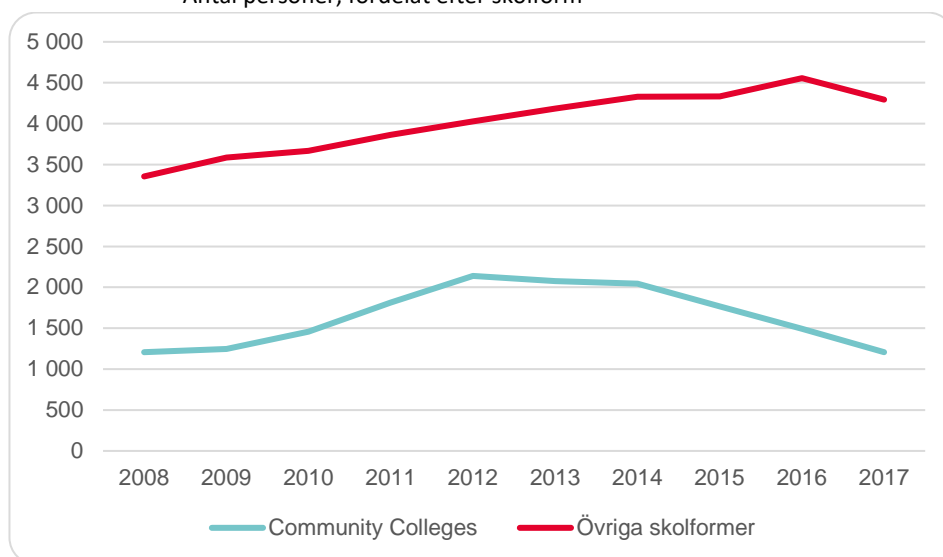
På Santa Monica College (SMC) webbplats informerar skolan om att de har bedrivit sin verksamhet sedan 1930-talet. Skolan, som erbjuder fler än 100 utbildningar och examina, tar emot 30 000 studerande och har de senaste 26 åren haft flest övergångar till olika universitet i Kalifornien.¹⁰

Många universitet rekommenderar att studenterna läser vid ett Community College först och därefter övergår till ett universitet för de avslutande två åren. Avklarade poäng från Community College överförs eller används för att nå en fyraårig examen. Många Community Colleges och fyraåriga lärosäten har överenskommelser för att underlätta övergången.¹¹

2.2 Antalet studerande vid skolformen minskar

Antalet studerande med studiemedel vid Community Colleges i USA har minskat för varje år sedan 2012. Under 2017 var det 1 200 som studerade vid skolformen och gruppen utgjorde 22 procent av samtliga studiemedelstagare i USA.

Diagram 1 Studerande i USA 2008–2017
Antal personer, fördelat efter skolform

Antalet studerande vid Community Colleges ökade från 1 200 personer under 2008 till 2 100 personer under 2012, en ökning med 77 procent. Under samma period ökade antalet studerande vid övriga skolformer¹² i USA med 20 procent. Därefter har antalet

⁹ <http://allastudier.se/skolor/8914-santa-barbara-city-college-sbcc-study-abroad/>

¹⁰ <http://www.smc.edu/AboutSMC/Pages/Quick-Facts.aspx>

¹¹ <https://www.studyusa.com/en/a/51/community-colleges-in-the-usam>

¹² Merparten inom ”övriga skolformer” studerar vid universitet i USA.

studerande vid Community Colleges minskat med 44 procent till och med 2017. Inom övriga skolformer i USA har en minskning skett först under 2017.

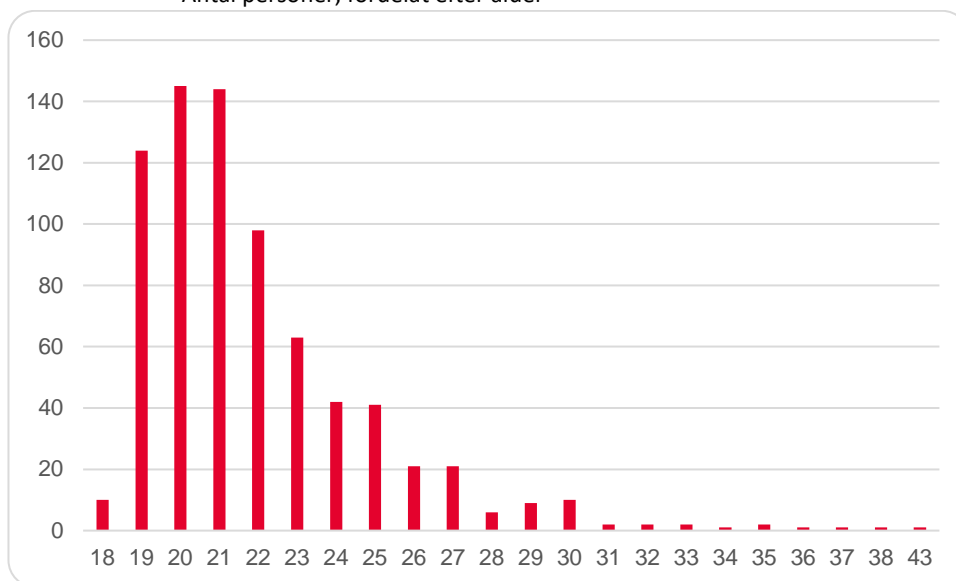
Under 2012, när antalet var som störst, utgjorde de studerande vid Community Colleges 35 procent av samtliga studiemedelstagare i USA. Under 2017 var samma andel 22 procent. En förklaring till att intresset för skolformen har minskat kan vara att en av de mest populära skolorna, Santa Monica College, sedan 2013 har begränsat antalet platser för internationella studerande. Skolan har haft problem med att kunna erbjuda kurser för nya studerande och accepterar numera enbart dem som är intresserade av att läsa en hel utbildning¹³.

2.3 Skolformen lockar främst yngre studerande

Under åren 2010–2012 har 3 500 personer fått studiemedel för studier vid Community Colleges i USA. Andelen kvinnor är 58 procent och andelen män är 42 procent. I hela populationen som studerade i USA utgjorde kvinnorna 55 procent. Av dem som påbörjade studier vid Community Colleges under 2010, 2011 eller 2012 var 70 procent i åldern 18–22 år.

Diagram 2 visar fördelningen på ålder för dem som började studera vid Community College under 2010.

Diagram 2 Studerande som påbörjade studier vid Community Colleges i USA 2010
Antal personer, fördelat efter ålder

Andelen studerande som var äldre än 25 år när de påbörjade sina studier vid Community College under 2010 var 11 procent. Totalt 13 studerande var 31 år eller äldre när studierna påbörjades.

Studiemedelstagarna var spridda på 248 olika Community Colleges men majoriteten (70 procent) av dem läste vid antingen Santa Barbara City College eller Santa Monica College.

¹³ <http://allastudier.se/skolor/8915-santa-monica-college-smc-study-abroad/>

3 Studier vid Community College

I detta kapitel beskriver vi studiemedelstagarnas val av skolor och utbildningar, studietidens längd samt eventuella låntagande och skuldsättning. Vi besvarar frågan: i vilken utsträckning betalas studiemedel ut under längre tid än två år för studier vid Community College?

3.1 Att läsa ett program är mest populärt

Tanken med att studera vid ett Community College är främst att läsa till en tvåårig Associate Degree och därefter gå vidare till ett universitet för att ta en Bachelor's Degree som motsvarar en svensk kandidatexamen men tar normalt fyra år i USA i stället för tre år som i Sverige. Detta beror på att i USA repeterar de studerande vissa gymnasiekurser under det första läsåret av den eftergymnasiala utbildningen. Detta kan närmast jämföras med komvux eller basåret i Sverige.

Tabell 1 visar de utbildningsinriktningar som har flest studiemedelstagare.

Tabell 1 Studerande vid Community Colleges i USA 2010–2012
Antal personer, fördelat efter utbildningsinriktning

Allmänt utbildningsprogram ¹	832
Ekonomprogrammet	697
Film, radio, TV produktion	195
Fristående kurs ospecificerad, högskola	188
Humanistprogram	188
Ekonomutbildning övrig eftergymnasial	137
Modedesignprogram	135
Marknadsföring	111
Psykologi, terapeut övriga eftergymnasiala program	79
Medieproduktion, annan utbildning	76
Övriga utbildningsinriktningar ²	868
Summa	3 506

¹Det är vanligt att studierna påbörjas inom ett "General Program" som innebär att huvudämnet (inriktningen) väljs först när den studerande gått vidare till universitet efter Community College.

²Övriga utbildningsinriktningar avser studerande vid samtliga övriga program och kurser. Var och en av de övriga utbildningsinriktningarna har mellan 1 och 75 studiemedelstagare. Utbildningsinriktningarna kan avse allt från data, idrott och förskollärare till arkitekt och läkare.

Kvinnorna är överrepresenterade (64 procent) bland dem som har läst ett ospecificerat utbildningsprogram. Männerna är överrepresenterade (56 procent) bland dem som har läst ekonomi.

3.2 Yngre studerande läser kortare tid

För majoriteten (53 procent) har studiemedel betalats ut under högst två kalenderhalvår för studier vid Community College. Andelen är högre bland männen (57 procent) än bland kvinnorna (50 procent).

Tabell 2 Studerande vid Community Colleges i USA 2010–2012
Antal personer, fördelat efter antal kalenderhalvår¹ med studiemedel och kön

Antal kalenderhalvår	Antal kvinnor	Antal män	Totalt
1	470	341	811
2	553	502	1 055
3	156	105	261
4	247	196	443
5	306	162	468
6-7	242	146	388
8 eller fler	54	26	80
Summa	2 028	1 478	3 506

¹Avser antal kalenderhalvår som studiemedel har betalats ut för under åren 2008–2014.

Den yngsta åldersgruppen, 18–24 år, utgjorde 81 procent av dem som har fått studiemedel för studier vid Community College under högst två kalenderhalvår. Samma åldersgrupp utgjorde 72 procent av samtliga som studerat vid Community College.

Den ”normala” studietiden för att nå en Associate Degree är två år. Bland dem som studerat vid Community Colleges under åren 2010–2012 har 13 procent fått studiemedel under just fyra kalenderhalvår.

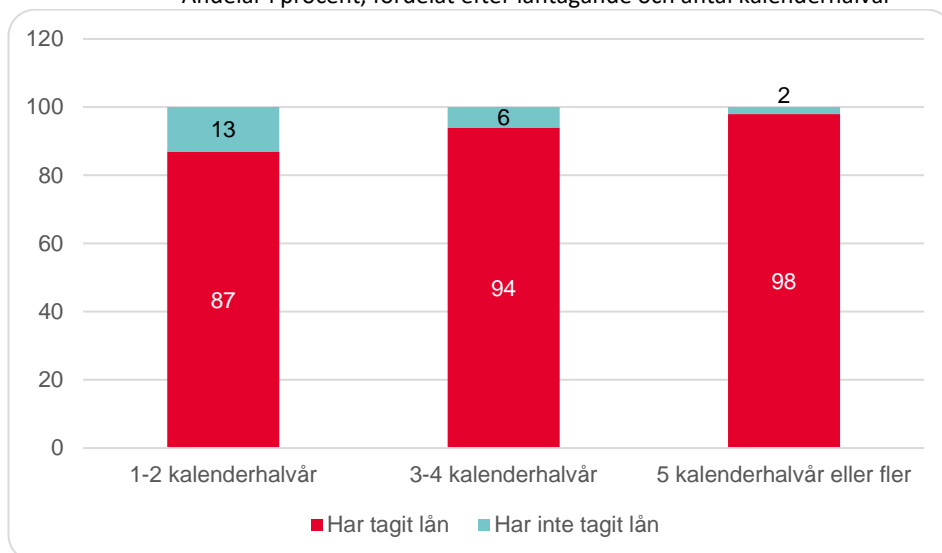
Drygt 900 studerande har fått studiemedel utbetalt under fem kalenderhalvår eller fler. Bland kvinnorna är denna andel högre (30 procent) än bland männen (23 procent).

3.3 Äldre studerande lånar i högre grad

Bland dem som studerade vid Community College 2010–2012 har 3 200 personer tagit lån för dessa studier medan 310 personer avstått från lån. Andelen som lånat ligger på ungefär samma nivå bland kvinnorna (92 procent) som bland männen (91 procent).

Lånebenägenheten skiljer sig åt beroende på hur länge de studerande läst vid ett Community College.

Diagram 3 Studerande vid Community Colleges i USA 2010–2012 eventuellt lån för
Andelar i procent, fördelat efter låntagande och antal kalenderhalvår

Ju längre studietid vid Community College desto högre andel som tagit lån för dessa studier.

Hur mycket som betalats ut i lån för studierna vid Community College hänger samman med hur lång studietiden är.

Tabell 3 Studerade vid Community Colleges i USA 2010–2014
Medelvärde i kronor, fördelat efter antal kalenderhalvår¹

Antal kalenderhalvår	Utbetalt i grundlån	Utbetalt i merkostnadslån	Totalt utbetalt
1–2	78 562	39 097	117 659
3–4	181 145	90 310	271 454
5 eller fler	299 453	157 372	456 825

¹Avser antal kalenderhalvår som studiemedel har betalats ut för under åren 2008–2014.

För dem som fått studiemedel i fem kalenderhalvår eller fler har i genomsnitt 460 000 kronor betalats ut till de studerande.

Det finns även vissa skillnader mellan kvinnor och män när det gäller hur mycket de lånat för studierna vid Community College.

Tabell 4 Studerande vid Community Colleges i USA 2010-2014
Andelar i procent, fördelat efter intervall för utbetalt lån¹ och kön

	Kvinnor	Män	Totalt
Under 100 000 kr	24%	24%	24%
100 000–199 999 kr	28%	33%	30%
200 000–299 999 kr	12%	12%	12%
300 000–399 999 kr	13%	14%	14%
400 000–499 999 kr	13%	9%	11%
500 000 kr eller mer	10%	8%	9%

¹Avser lån som har betalats ut under åren 2008–2014.

En högre andel av kvinnorna, jämfört med männen, har fått 400 000 kronor eller mer utbetalt i lån för studier vid Community College. En förklaring till detta är att det är vanligare bland kvinnor än bland män att studera under en längre tid, fem kalenderhalvår eller fler, vid denna skolform.

Andelen med merkostnadslån är ungefär lika hög bland kvinnorna (94 procent) som bland männen (93 procent).

Tabell 5 Studerande vid Community Colleges i USA 2010-2012
Andelar i procent, fördelat efter intervall i utbetalt lån¹ och åldersgrupp

	18–24 år	25 år eller äldre	Totalt
Under 100 000 kr	27%	17%	24%
100 000–199 999 kr	34%	20%	30%
200 000–299 999 kr	11%	15%	12%
300 000–399 999 kr	11%	19%	14%
400 000–499 999 kr	10%	15%	11%
500 000 kr eller mer	7%	14%	9%

¹Avser lån som har betalats ut under åren 2008–2014.

Skillnaderna mellan de båda åldersgrupperna är tydlig. Andelen studerande som har fått 400 000 kronor eller mer utbetalt i lån för studier vid Community College är avsevärt högre i åldersgruppen 25 år eller äldre än i åldersgruppen 18–24 år.

4 Efter Community College

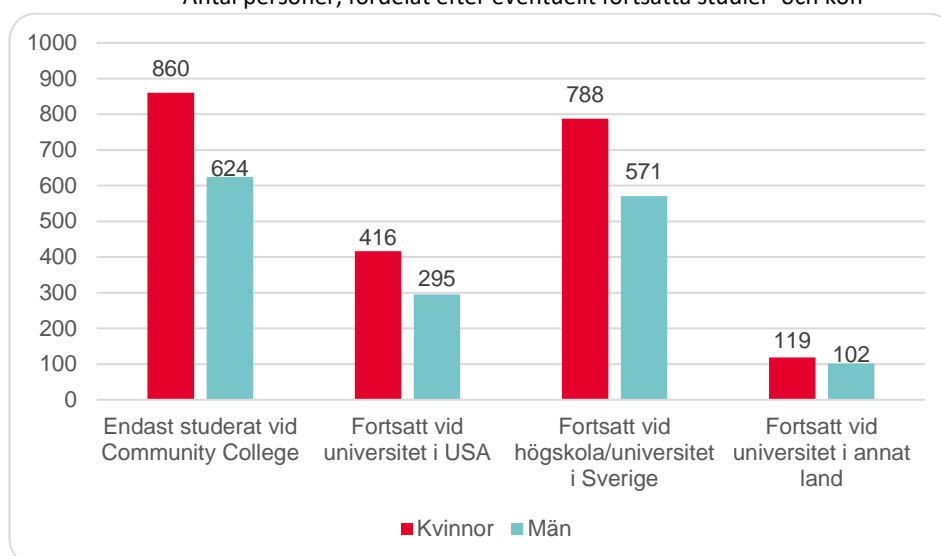
I detta kapitel besvaras frågeställningen: i vilken utsträckning fortsätter studiemedeltagarna till högre studier efter Community College? Vi beskriver skillnader för hur länge studiemedel betalats ut, samt i vilken utsträckning olika grupper har tagit lån.

4.1 Endast var femte studerande fortsätter till universitet i USA efter Community College

Tanken med Community College är främst att de studerande ska läsa till en tvåårig Associate Degree och därefter fortsätta läsa ytterligare två år vid ett universitet i USA för att ta en Bachelor's Degree.

Bland de som studerade vid Community College 2010–2012 har majoriteten (58 procent) fortsatt till studier vid högskola eller universitet i Sverige eller utomlands. Andelen är lika hög bland kvinnor och män. Däremot har endast 20 procent fortsatt till ett universitet i USA.

Diagram 4 Studerande vid Community Colleges i USA 2010–2012
Antal personer, fördelat efter eventuellt fortsatta studier¹ och kön

¹ En studerande kan ha fortsatt studera i mer än ett land.

Det finns knappt några skillnader mellan könen när det gäller eventuella fortsatta studier. Andelen som endast studerat vid Community College (42 procent) och andelen som fortsatt vid högskola/universitet i Sverige (39 procent) är lika stor bland kvinnor och män. Andelen som fortsatt vid universitet i USA ligger på ungefär samma nivå (21 procent av kvinnorna och 20 procent av männen). Detsamma gäller andelen som fortsatt vid universitet i ett annat land (6 procent av kvinnorna och 7 procent av männen).

Det är vanligare att fortsätta vid högskola eller universitet bland dem som påbörjade studier vid Community College i yngre åldrar. Åldersgruppen 18–24 år är över-representerad då den utgjorde 78 procent av de som fortsatte studera vid högskola

eller universitet. Samma åldersgrupp utgjorde 72 procent av samtliga som studerat vid Community College.

De yngsta studiemedelstagarna har framför allt fortsatt sina studier i Sverige. Åldersgruppen var klart överrepresenterad då de utgjorde 85 procent av dem som gick vidare till högskole- eller universitetsstudier i Sverige. Däremot var åldersgruppen underrepresenterad (66 procent) bland dem som fortsatte sina studier i USA.

4.2 Majoriteten läser kort tid vid Community College

Skillnaderna mellan grupperna som fortsatt med högre studier på olika håll eller inte fortsatt studera efter Community College är påtagliga. Tabell 6 visar hur många kalenderhalvår de olika grupperna fått studiemedel för vid Community College.

Tabell 6 Studerande vid Community College 2010–2012
Andelar i procent, fördelat efter antal kalenderhalvår¹ och eventuellt fortsatta studier

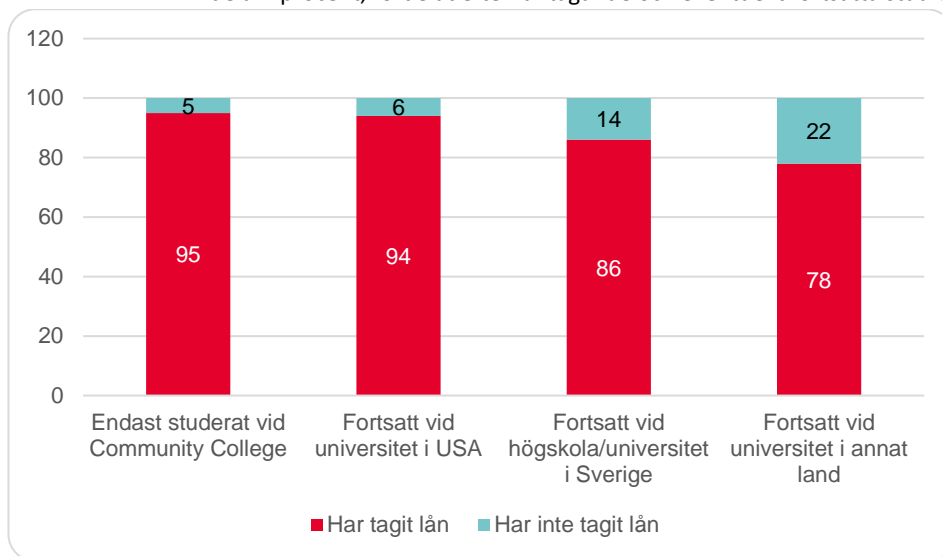
Antal kalenderhalvår	Endast studerat vid Community College (n=1 484)	Fortsatt vid universitet i USA (n=711)	Fortsatt vid högskola/universitet i Sverige (n=1 359)	Fortsatt vid universitet i annat land (n=221)
1–2	50%	12%	77%	74%
3–4	23%	28%	14%	13%
5 eller fler	27%	60%	9%	13%
	100 %	100 %	100 %	100 %

¹Avser antal kalenderhalvår som studiemedel har betalats ut för under åren 2008–2014.

Den normala studietiden för att nå en Associate Degree motsvaras av fyra kalenderhalvår. Andelen studiemedelstagare som läst fyra kalenderhalvår är högst (22 procent) bland de som fortsatt vid universitet i USA. Som tidigare nämnts finns det inga uppgifter om examen i CSN:s register, varken för studiemedelstagare i Sverige eller utomlands. Majoriteten av de som fortsatt vid universitet i USA läste dock fem kalenderhalvår eller fler vid Community College.

De högsta andelarna som fått studiemedel för studier vid Community College under kort tid, 1–2 kalenderhalvår, återfinns bland de som fortsatt på högre nivå i Sverige eller i ett annat land.

Diagram 5 Studerande vid Community Colleges i USA 2010-2012
Andelar i procent, fördelat efter låntagande och eventuellt fortsatta studier

Studerande som endast läst vid Community College har den högsta andelen som tagit lån för dessa studier. Lägst andel återfinns bland dem som fortsatt studera vid universitet i ett annat land än Sverige eller USA.

Tabell 7 visar hur mycket som betalats ut i lån för studierna vid Community College för de olika grupperna.

Tabell 7 Studerande vid Community Colleges i USA 2010–2012
Andelar i procent, fördelat efter intervall för utbetalt lån¹ och eventuellt fortsatta studier

	Endast studerat vid Community College	Fortsatt vid universitet i USA	Fortsatt vid högskola/universitet i Sverige	Fortsatt vid universitet i annat land
Under 100 000 kr	22%	6%	36%	32%
100 000–149 999 kr	9%	4%	15%	11%
150 000–199 999 kr	20%	7%	26%	27%
200 000–299 999 kr	14%	15%	8%	10%
300 000–399 999 kr	14%	23%	9%	7%
400 000–499 999 kr	11%	26%	4%	8%
500 000 kr eller mer	10%	19%	2%	5%
	100 %	100 %	100 %	100 %

¹Avser lån som har betalats ut under åren 2008–2014 för studierna vid Community College.

Bland de som fortsatt studera vid universitet i USA har hela 83 procent lånat mer än 200 000 kronor för studierna vid Community College. Motsvarande andel bland de som fortsatt studera på högre nivå i Sverige eller i annat land var 23 respektive 30 procent. Vidare har 45 procent av de som fortsatt studera vid universitet i USA lånat mer än 400 000 kronor för studierna vid Community College. En sådan hög skuldsättning i

gruppen förklaras dels av att studiemedelstagarna använt fler än fyra kalenderhalvår vid skolformen och att de fått höga merkostnadslån utbetalda under studietiden där.

4.3 Andelen personer som stannar i USA minskar

Andelen personer som stannar i USA efter avslutade studier vid Community College minskar. Tabell 8 visar studiemedelstagare som inte fortsatt studera efter Community College. Om man jämför gruppen som avslutade sina studier 2011 med gruppen som avslutade sina studier 2010 har andelen bosatta i USA ett år efter avslutade studier mer än halverats.

Tabell 8 Studerande vid Community Colleges i USA 2010–2012
Andelar i procent, fördelat efter slutår vid Community College och bosättning i USA vid olika tidpunkter¹

	Ett år efter avslutade studier	Två år efter avslutade studier	Tre år efter avslutade studier	Mars 2018
Slutår vid Community College				
2010	13%	11%	9%	9%
2011	6%	5%	6%	7%
2012	5%	5%	-	5%

¹Avser studerande som inte gått vidare till högre studier efter Community College (1 484 personer).

De mättidpunkter som använts är december 2011–december 2014 samt mars 2018. Bland de som avslutade sina studier vid Community College under 2010 har 3 procent varit bosatta i USA vid samtliga mättidpunkter. Bland de som avslutade sina studier under 2012 var motsvarande andel 2 procent.

Av samtliga som inte gått vidare till högre studier, oavsett slutår vid Community College, var 1 200 personer (80 procent) bosatta i Sverige och 120 personer (8 procent) i USA i mars 2018. Majoriteten, 90 personer, av de sistnämnda har dock varit bosatta i Sverige vid någon eller några av mättidpunkterna och har alltså återvänt till USA.

Bland de som gått vidare till högre studier i Sverige efter Community College var majoriteten (97 procent) bosatta i Sverige i mars 2018. Knappt 2 procent var bosatta i USA vid samma tidpunkt.

Även bland de som fortsatte studera vid universitet i USA efter Community College var majoriteten (72 procent) bosatta i Sverige i mars 2018. Hela 24 procent var dock bosatta i USA vid samma tidpunkt.

5 Låntagarnas återbetalningssituation

I detta kapitel undersöker vi hur gruppens skuldsättnings- och återbetalningssituation ser ut efter avslutade studier. Vi besvarar frågeställningen: hur skiljer sig återbetalningssituationen åt mellan gruppen som studerat vid Community College och de som valt andra skolformer i USA?

5.1 Något högre genomsnittlig skuldsättning...

I detta avsnitt jämförs de som studerat vid Community College och tagit lån 2010–2012, med en population som består av övriga som studerat i USA och tagit lån under samma period.

Tabell 9 Låntagare som studerat i USA 2010–2012
Antal och andel personer, fördelat efter sammansättning av individer och skolform

	Community College	Övriga skolformer i USA
Antal personer	3 197	7 792
- andel kvinnor	58 %	54 %
- andel män	42 %	46 %
- andel upp till 30 år	70 %	57 %
- andel 31 år eller äldre	30 %	43 %

Andelen män liksom andelen personer äldre än 30 år under 2018 är högre bland de som studerat vid övriga skolformer än bland dem som studerat vid Community College.

Tabell 10 Låntagare som studerat i USA 2010–2012
Kronor och andelar i procent, fördelat efter skuldstorlek¹ och skolform

	Community College (n=3 033)	Övriga skolformer i USA (6 622)
Genomsnittlig skuld vid återbetalningsskyldighet	336 596	329 242
Skuldintervall		
- Under 100 000 kronor	21 %	17 %
- 100 000–299 999 kronor	36 %	39 %
- 300 000–499 999 kronor	20 %	24 %
- 500 000 kronor eller mer	23 %	20 %

¹Avser skuldstorlek när låntagaren blev återbetalningsskyldig.

De som studerat vid Community College hade en något högre genomsnittlig skuld när de blev återbetalningsskyldiga jämfört med de som studerat vid övriga skolformer i USA. Andelen låntagare i det lägsta respektive det högsta skuldintervallet var högre bland de som studerat vid Community College.

Vidare kan nämnas att medianskulden var lägre och spridningen i skuldstorlek större bland de som studerat vid Community College jämfört med de som studerat vid övriga skolformer i USA. Att spridningen i skuldstorlek var större i denna grupp kan förklaras av att den innehåller såväl låntagare som endast läst vid Community College som de som fortsatt vid högskola/universitet.

5.2 ... och sämre återbetalning från låntagarna

De som studerat vid Community College har en högre andel med obetalda årsbelopp jämfört med de som studerat vid övriga skolformer i USA.

Tabell 11 Låntagare som studerat i USA 2010–2012
Andelar i procent, fördelat efter obetalda årsbelopp per år och skolform

	Community College	Övriga skolformer i USA
Andel personer med		
- helt eller delvis obetalt årsbelopp för 2015	14 %	10 %
- helt eller delvis obetalt årsbelopp för 2016	15 %	10 %
- helt eller delvis obetalt årsbelopp för 2017	16 %	11 %

Det finns även stora skillnader inom gruppen som studerat vid Community College. Bland de som inte gått vidare till högre studier har andelen med helt eller delvis obetalt årsbelopp legat på 22–23 procent. Bland de som fortsatt studera vid högskola eller universitet har motsvarande andel legat på 14–16 procent.

Av de som hade obetalt årsbelopp för 2017 i gruppen som studerat vid Community College hade 46 procent inte betalat något alls. Motsvarande andel i gruppen som studerat vid övriga skolformer i USA var 37 procent. Bland de som studerat vid Community College skiljde det 3 procentenheter mellan kvinnor och män. Kvinnorna betalade i högre grad än männen. Bland de som studerat vid övriga skolformer i USA var skillnaden mellan könen marginell.

Tabell 12 Låntagare som studerat i USA 2010–2012
Genomsnittlig obetalda årsbelopp i kronor, fördelat efter år och skolform

	Community College	Övriga skolformer i USA
Genomsnittligt obetalt årsbelopp för 2015	9 677	11 586
Genomsnittligt obetalt årsbelopp för 2016	10 621	12 050
Genomsnittligt obetalt årsbelopp för 2017	11 591	11 497

Det genomsnittligt obetalda årsbeloppet per person för 2015 och 2016 var däremot något högre bland de som studerat vid övriga skolformer i USA för åren 2015 och 2016 än bland de som studerat vid Community College. Detta förklaras av att de flesta som studerat vid övriga skolformer i USA har läst vid ett universitet, vilket är dyrare än att studera vid Community College. De har oftast studerat under längre tid, vilket även det medfört en högre skuldsättning. Skuldens storlek påverkar hur stora årsbeloppen blir. Eftersom de genomsnittligt debiterade årsbeloppen blir högre när skulderna är högre kan detta medföra att de genomsnittligt obetalda årsbeloppen också blir högre.

Tabell 13 Låntagare som studerat i USA 2010–2012
Kronor och andelar i procent, fördelat efter årsbelopp per år och skolform

	Community College	Övriga skolformer i USA
Årsbelopp för 2015		
- aktuellt debiterat belopp	17 509 669	55 964 748
- inbetalt belopp	14 229 062	49 974 960
- andel inbetalt av debiterat	81,3 %	89,3 %
- obetalt belopp	3 280 607	5 989 788
Årsbelopp för 2016		
- aktuellt debiterat belopp	22 929 976	67 376 615
- inbetalt belopp	18 745 316	60 411 774
- andel inbetalt av debiterat	81,8 %	89,7 %
- obetalt belopp	4 184 660	6 964 841
Årsbelopp för 2017		
- aktuellt debiterat belopp	28 785 563	75 890 080
- inbetalt belopp	23 523 112	68 095 157
- andel inbetalt av debiterat	81,7 %	89,7 %
- obetalt belopp	5 262 451	7 794 923

Andelen inbetalt av debiterat belopp är lägre bland de som studerat vid Community College jämfört med bland de som studerat vid övriga skolformer i USA. Gruppen som studerat vid Community College innehåller såväl de som enbart läst vid denna skolform som de som fortsatt till högskola/universitet. Framför allt låntagare som fortsatt till universitet i USA kan totalt sett ha fått en hög skuldsättning och därmed höga årsbelopp, vilket i sin tur kan leda till betalningsproblem.

Tabell 14 Låntagare som studerat i USA 2010–2012
Antal och andelar i procent, fördelat efter bosättning och skolform

	Community College		Övriga skolformer i USA	
	Antal	Andel	Antal	Andel
Bosatta i Sverige i mars 2018	2 618	86 %	5 570	84 %
Bosatta i USA i mars 2018	282	9 %	700	11 %
Bosatta i annat land i mars 2018	101	4 %	322	5 %
Saknad adress i mars 2018	32	1 %	30	0 %

Skillnaderna mellan grupperna är små när det gäller låntagarnas bosättning. Gruppen som studerat vid övriga skolformer i USA har en något högre andel bosatta i USA jämfört med gruppen som studerat vid Community College.

Oavsett bosättning har en högre andel låntagare obetalda årsbelopp bland de som studerat vid Community College än bland de som studerat vid övriga skolformer i USA. Bland bosatta i USA har 32 procent av de som studerat vid Community College obetalda årsbelopp för 2017 medan motsvarande andel av de som studerat vid övriga skolformer i USA är 26 procent.

Andelen låntagare med obetalda årsbelopp varierar med såväl bosättning som eventuella fortsatta studier efter Community College. Bland de som endast läst vid Community College har 22 procent obetalda årsbelopp för 2017. Skillnaden är dock stor med avseende på var låntagaren är bosatt. Bland de som är bosatta i Sverige är andelen 17 procent medan den är 45 procent bland de som är bosatta i USA.

I gruppen som fortsatt till högskola/universitet efter Community College har 16 procent obetalda årsbelopp för 2017. Även här är skillnaden stor med avseende på var låntagaren är bosatt. Bland de som är bosatta i Sverige är andelen 13 procent medan den är 36 procent bland de som är bosatta i USA.

6. Community College – studieform som leder till höga skulder?

I detta avslutande kapitel ska vi diskutera undersökningens frågeställningar. Vi låter också de intervjuade reflektera över sin tid vid Community College för att på så sätt belysa några viktiga teman som det statistiska materialet framför.

Studier vid Community College presenteras ofta som en studieform där man får träffa personer från olika länder, man har kul under studietiden och miljön är stimulerande, vare sig det gäller ett varmt och inbjudande klimat, storstadspuls eller vackra naturscenerier. Utbildningsformen ställer inga krav på högskolebehörighet, det är lättare att bli antagen. Det finns därmed en risk att en studerandegrupp, som på grund av bristfälliga förkunskaper, läser betydligt längre tid än två år för att nå en Associate Degree. Fortsätter den studerande på högskolenivå i Sverige eller utlandet kan den totala studietiden bli längre än om studierna påbörjades direkt vid någon högskola eller universitet. En möjlig konsekvens är också att, om den studerande väljer att fortsätta sina studier i Sverige, inte får tillgodoräkna sig alla kurser denne läst i USA, eftersom vissa kurser vid Community College kan komma att räknas som gymnasiekurser när utbildningen ackrediteras i Sverige.

Vilka väljer att studera med studiemedel på Community College? Vilka är de huvudsakliga motiven till att studera på Community College?

Vad gäller den sistnämnda frågan ger vår statistik inte några svar. Däremot ger våra informanter en bild av att det är viktigt att få möjlighet att komma bort från det invanda och börja på nytt, att förverkliga sig själv och uppleva ny kultur och stimulerande miljö, att lära sig engelska ordentligt och träffa studerande från andra länder. Allt detta är lockande utmaningar som kan ge studiesituationen ny energi. En av de intervjuade uttrycker följande:

Tanken var väl mest att testa något nytt, flytta hemifrån och uppleva en ny kultur, plugga på relativt nytt språk. Jag var nog rätt entusiastisk och såg väldigt mycket fram emot det, men såklart var det nervöst, att vara i den miljön, att vara från familjen. Det blir en omställning på många sätt, inte bara skolmiljön. Det var blandade känslor, men mer entusiasm än skrämmande.

Det nya upplevs spännande och utmanande. En stimulerande miljö och ett bra klimat kan också vara starka argument:

Jag är en sån som verkligen behöver en bra miljö runt om mig för att kunna vara motiverad att plugga och i Sverige kände jag att kylan är en stor orsak. Den kan jag välja bort, det är därför jag ville åka till ett varmare land. Men det var mycket också den sociala miljön och allt annat som det skulle göra mig bättre om det vore USA.

Möjligheten att utbilda sig i ett annat land kan ses som personlig utveckling, men resultatet kan också antas ge mervärde på arbetsmarknaden, det vill säga att det blir lättare att få den anställning man vill ha. Är gymnasiebetygen inte de bästa och utbildningskostnaden lägre jämfört med universiteten i landet, bidrar även detta till att man

väljer studier vid Community College. Totalt var det 1 200 studiemedelstagare som valde att studera vid ett Community College i USA under 2017.

Vem väljer att studera vid Community College? Studier vid Community College lockar främst unga studerande. Av de som påbörjade studier under 2010 -2012 var 70 procent i åldern 18–22 år. Kvinnorna är överrepresenterade och utgör 58 procent av samtliga studeranden med studiemedel vid Community Colleges.

Det är till några få Colleges i USA som svenska studeranden söker sig. Även om studiemedelstagarna var spridda på de 248 olika Community Colleges som finns runt om i USA hade 70 procent valt antingen Santa Barbara City College eller Santa Monica College. Såväl svenska som amerikanska webbplatser lockar med det rika ämnesutbudet som finns vid dessa skolor och deras popularitet.

Populärast bland studerande vid Community College är att läsa ett program. De två mest populära programmen är dels ett program med allmän, ospecificerad inriktning, dels ekonomiprogrammet.

I vilken utsträckning betalas studiemedel ut under längre tid än två år för studier vid Community College?

En grundläggande tanke med Community College är att den studerande ska nå en Associate Degree, för att sedan fortsätta till högre utbildning efter avklarad examen. Flertalet når inte detta mål. För majoriteten (53 procent) har studiemedel betalats ut under högst två kalenderhalvår, det vill säga hälften av den ”normala” studietiden för att nå en Associate Degree. Detta kan ha flera orsaker. Kanske hade de aldrig för avsikt att läsa vidare vid universitet i USA, kanske studierna inte höll en förväntad kvalitet, kanske hade de bristfälliga förkunskaper och avslutade studierna i förväg.

De som läser de föreskrivna fyra kalenderhalvåren, som krävs för att nå en Associate Degree, utgörs av endast 13 procent.

De som läser fem kalenderhalvår eller fler vid Community College uppgår till 27 procent av de studerande. De lånar i avsevärt högre grad än de som läser högst två kalenderhalvår. Dessutom lånar äldre studerande i högre grad än yngre. Det är också vanligare bland kvinnor än bland män att läsa fem kalenderhalvår eller fler vid denna skolform. Detta innebär också att kvinnorna skuldsatt sig mer för dessa studier.

Vissa studerande upplever att en del kurser är mindre användbara för den egna studieportföljen. En informant säger:

Jag tror det är många som följer skolans råd som gör att man tar onödiga kurser för oss svenskar. Och så kommer man hem och tycker det var helt ovårt. Men det behöver inte vara ovårt, man kan bygga upp det på ett supersmart sätt och faktiskt känna att det inte blir så mycket dyrare heller. Det var väldigt begränsat med platser på kurserna också, det gick inte att bara skriva in sig. Så är det i Sverige också, men inte riktigt på samma sätt. Vissa terminer fick man ta andra kurser som man var tvungen att ta för att vara kvar för CSN eller för visumet. Det kändes onödigt för pengarna, hade jag fått valt andra kurser så hade jag inte behövt gå... jag tror jag gick tre år.

En möjlig förklaring till att studierna tar längre tid än planerat är alltså att vissa kurser har en begränsad värde för svenska studeranden och att man behöver komplettera dessa med ytterligare kurser, vilket innebär att studietiden utökas. Många fann också att det var en stor fördel att själva kunna sätta samman sitt eget studieprogram.

I vilken utsträckning fortsätter studiemedelstagarna till högre studier efter Community College?

Som tidigare sagts är ett av målen med Community College att den studerande ska fortsätta till högre utbildning efter en avklarad Associate Degree. Utbildning vid Colleges i USA är som redan sagts förbundna med kostnader för den studerande. Som ett exempel kan nämnas att den totala kostnaden för att studera ett år på Santa Monica College i USA beräknar utbildningsförmedlarföretaget Avista till drygt 300 000 kronor per år¹⁴. I detta inkluderas samtliga kostnader den studerande kan ha som utbildningsavgifter, försäkringar, mat och boende med mera. Vissa Colleges samarbetar också med universitet i USA för att underlätta övergången till högre utbildning. Man läser två år för att nå en Associate Degree för att sedan fortsätta på det universitet skolan har transferavtal med. Vill man inte läsa ett komplett utbildningsprogram är det också möjligt att läsa en eller flera terminer utomlands. Det är också möjligt att söka till högskolestudier i Sverige efter studier utomlands.

Majoriteten av de som studerade vid Community College (58 procent) 2010 - 2012 har fortsatt till studier vid högskola eller universitet. Till högre studier i Sverige går 39 procent¹⁵, medan sex procent går till universitet i andra länder än Sverige eller USA. En betydande andel, 42 procent, väljer dock att inte fortsätta studierna efter utbildningar vid Community College.

Det är vanligare att fortsätta till högskola eller universitet bland dem som påbörjade studier vid Community College i yngre åldrar. De yngsta studiemedelstagarna (de som 2018 är 24–30 år) är klart överrepresenterade bland dem som gått vidare till högskole- eller universitetsstudier i Sverige. Andelen personer som läst fem kalenderhalvår eller fler vid Community College är klart störst bland dem som fortsatt vid universitet i USA. Lång studietid vid Community College innebär alltså att det är ganska vanligt att man går vidare till universitetsstudier i USA.

Hela 68 procent av den grupp som går vidare till universitetsstudier i USA har lånat mer än 300 000 kronor för studier vid Community College. Detta kan jämföras med de som fortsätter till högskolestudier i Sverige där 15 procent lånat över 300 000 kronor för studier vid Community College. För de som studerat enbart vid Community College är det över en tredjedel av gruppen, 35 procent, som lånat över 300 000 kronor för studier vid Community College.

Hur dessa låntagare fördelar sig mellan olika grupper kan utkristallisera tre olika strategier för hur man nyttjar studielånet. Planerar man att fortsätta till universitetsstudier i USA lånar man gärna till en stor del av levnadskostnaden. Planerar man att fortsätta studierna i Sverige är man mer benägen att minimera studielånen. Är planen att inte fortsätta efter collegestudier är det många som valt att ta studielån. Det kan noteras att för den sistnämnda gruppen är det hälften som bara läser två kalenderhalvår.

¹⁴ <https://www.avista.nu/studera-utomlands/college-i-usa/santa-monica-smc/priser/>

¹⁵ Detta talar något emot Mikael Börjessons konstaterande att studerande vid Community College låga gymnasiebetyg och har svårt att komma in på en svensk högskola. Börjesson, Mikael (2005).

En längre studietid än idealt eller en hög skuld till CSN för studier vid Community College behöver således inte innebära att man inte fortsätter till högskolestudier. En av de intervjuade beskriver sin utbildningsresa på detta sätt:

Under mitt sista år på UCLA började jag söka en Master i England. Jag hade varit långt hemifrån ett bra tag och min morfar gick bort när jag var där och det blev väldigt uppenbart hur långt hemifrån man var. Man kunde inte bara sätta sig på ett flyg och vara där på två timmar utan mycket mera planering att ta sig hem. När jag väl avslutat mina studier, ville jag fortsätta på ett engelsktalande universitet, men jag ville röra mig mer mot Europa. Så jag sökte till mastersprogram i England både på Oxford och på London School of Economics. Och kom in på båda, men valde att gå vidare på LSE och plugga en master i social och kulturell psykologi. Och gjorde det i ett år, väldigt intensivt år. (...) Under det året bestämde jag mig att jag ville fortsätta att plugga och forska och sökte att doktorera på samma universitet och blev klar med min doktorand nu härom veckan. Förra måndagen hade jag mitt försvar, så jag har blivit klar med mitt sista år som student.

Denna respondent poängterade också att studier via Community College kan vara ett smidigt sätt att introduceras till högskolestudier för att sedan studera vidare.

Andelen personer som stannat kvar i USA bland dem som inte gått vidare till högre studier har minskat även om en del återvänt dit efter att ha studerat i Sverige efter Community College.

Hur skiljer sig återbetalningssituationen åt mellan gruppen som studerat vid Community College och dem som valt andra skolformer i USA?

De som studerat vid Community College hade en något högre genomsnittlig skuld när de blev återbetalningsskyldiga jämfört med de som studerat vid övriga skolformer i USA. Gruppen har också en högre andel låntagare med obetalda årsbelopp för 2015, 2016 och 2017. Här ska också betonas att det finns skillnader inom gruppen som studerat vid Community College. Bland dem som inte gått vidare till högre studier har 22–23 procent haft obetalda årsbelopp för 2015–2017. Bland dem som fortsatt studera vid högskola eller universitet har motsvarande andel legat på 14–16 procent.

För en del av de studerande vid Community College är studieskulden således relativt stor. En av de intervjuade svarade på frågan om studierna genererat en förhållandevis stor studieskuld:

Jo, det vet jag. Men hade någon frågat mig i dag hade jag gjort om det igen. Jag hade den här diskussionen med vänner som också tog studiebidrag i USA. Vi hade bra med CSN och jag tror det går nog in i beräkningarna när man fattade dom här besluten. Man tänker, kommer jag att kunna betala tillbaka dom här pengarna? Kommer jag att ta den här risken och risken blir mycket mindre när man vet att reglerna för återbetalning är mycket snällare än dom är i många samhällen och länder. Det blir värt det och sen så klart så vet jag ju vad jag har att återbetala. När vi började kolla in hela idén om att flytta till USA och plugga där och börja läsa upp CSN och hur det funkade med lånen, så var det lite av en trygghet att veta att när jag kommer hem till Sverige är det ingen som knackar på dörren och ber om 400 000 kr tillbaka i morgon, vilket många av mina amerikanska vänner upplevt.

Av dem som hade obetalt årsbelopp för 2017 i gruppen som studerat vid Community College, hade 46 procent inte betalat något alls. Motsvarande andel i gruppen som studerat vid övriga skolformer i USA, i regel universitet, var 37 procent.

Andelen inbetalt i förhållande till debiterat årsbelopp har legat mellan 81 och 82 procent i gruppen som studerat vid Community College. Detta kan jämföras med en andel på 89 till 90 procent i gruppen som studerat vid övriga skolformer i USA.

Generellt kan alltså konstateras att den undersökta gruppen har skuldsatt sig i ungefär samma utsträckning som de som studerat vid andra skolformer i USA, men betalar sämre än övriga som studerat i USA med studiemedel under samma period. Störst problem med återbetalning finns bland dem som bosatt sig i USA efter studierna och bland dem som inte gått vidare till högre studier efter Community College.

Hur resonerar de intervjuade om återbetalning av studieskulden och den utbildning man gått, var det värd den ekonomiska uppoffringen?

Man vet ju hur det är, räntan är väldigt låg. Jag kommer förstås att betala tillbaks, men man vet ju ungefär hur mycket man kommer att tjäna och hur mycket man kommer att behöva betala tillbaks, så det är en värd investering. Det är så jag har tänkt på det, som en investering.

För vissa blev det dyrare än planerat. För den som investerar i sin utbildning, men denna levererar inte i termer av passande jobb, är missnöjd. Flertalet av informanterna ser studielånet som en investering som måste till om man ska "satsa på sig själv". Flertalet ser också att utbildningen varit till nytta och att man på grund av denna har ett arbete som genererat högre lön än om man inte genomfört utbildningen. På så sätt har utbildningen finansierat sig själv, enligt flera av informanterna.

Studiemiljön, utbildningens värde och skuldbördan

Slutligen frågan, är studier vid Community College en potentiell skuldfälla för svenska studenter? Det sammanvävda mönster vi får fram av våra data visar att det kan variera mellan olika grupper.

Förväntningarna på den studerande är att denne först ska nå en Associate Degree för att sedan läsa vidare vid högskola eller universitet. Men många hoppar av innan examen nåtts, vilket leder till att den studerande har kostnader för en icke komplett utbildning som en potentiell arbetsgivare kanske inte finner särskilt värdefull. Fyra av tio går inte vidare till högre studier. Endast 13 procent läser de föreskrivna fyra kalenderhalvåren.

Många läser dock fler än de fyra kalenderhalvår som det idealt sett tar att ta examen. Det är visserligen längre än den ideala tiden på fyra kalenderhalvår, men samtidigt är det många av dessa som går vidare till högskolestudier. Tendensen är den att den majoritet som väljer att fortsätta vid högskolestudier i USA är högt representerad bland de som läser fem kalenderhalvår eller fler vid Community College.

Många väljer också att efter utbildningen fortsätta sina studier i Sverige på högskolenivå. Gruppen är ungefär lika stor som de som inte alls läser vidare efter Community College, fyra av tio.

Tittar vi på i vad mån studerande vid Community College har höga genomsnittliga studieskulder, jämfört med de som läst vid andra skolformer i USA, är den ungefär lika. De som har läst vid Community College har en genomsnittlig skuld på 336 500 kronor, medan de som läst vid övriga skolformer i USA har en skuld på 329 200 kronor. Skillnaden är marginell, lite högre för de som läst vid Community College. Men vi bör också ta i beaktande att de som läst vid övriga skolformer i USA, har gjort det på olika universitet. Vid dessa universitet tas avgifter ut som kan vara dubbelt så

höga som vid Community College. För de som läst vid dessa universitet ingår i den genomsnittliga skulden en högre andel avgifter.

De som bosatt sig i USA verkar ha störst problem med att betala studieskulden. Detta fenomen känner vi till sedan tidigare¹⁶. Även de som inte gått vidare till högre studier efter Community College har svårare att betala sin skuld.

De grupper som kan antas få en problematisk situation är alltså de som inte når en komplett examen och har på samma gång en relativt hög studieskuld och de som bosätter sig i USA och får problem att återbetala studieskulden.

Som noterats ovan ifrågasätts utbildningens värde ofta om denna inte är komplett, om man hoppat av och inte fullföljt den. Bland de intervjuade betonar emellertid flertalet värdet av att läsa utomlands. Detta är något som grundläggs i det faktum att man varit på plats och lärt sig språk, fått kunskap om främmande kulturer, träffat studerande från många olika länder och skaffat vänner man även efter studietiden har kontakt med. Har man studerat och varit bosatt på en känd, amerikansk ort som exempelvis Los Angeles, förväntas enbart denna erfarenhet öka anställningsbarheten. De betonar alltså de erfarenheter man förvärvat vid sidan av studierna, inte studierna i sig som avgörande för om vistelsen varit lyckad. En av informanterna diskuterar kostnader för utbildningen i relation till vad denne fick ut av densamme:

Min syrra gick ut med en master i Sverige och hon har samma skuld som mig nu. Men så får du ett utbyte som du inte får i Sverige, du får träffa en massa folk och lära dig ett språk, det är liksom ovärderligt tycker jag.

Erfarenheterna vid sidan av studierna är ytterst värdefulla, enligt informanten. En av de intervjuade får avsluta rapporten med några tankar om vad som är det bestående resultatet av utbildningen:

Det var väldigt roligt. Ja, lite orolig var man ju om språkkunskapen, om man skulle komma i en klass med bara engelsktalande amerikaner. Men man insåg ganska snabbt att dom svenska studenterna var ganska seriösa, eller dom flesta i varje fall tycker jag. Man blev också bemött på ett väldigt professionellt sätt. Det var inte svårt, det var väldigt kul.

¹⁶ Se exempelvis CSN (2018) *Studiestödet 2017*.

Referenser

Allastudier. <http://allastudier.se/skolor/8914-santa-barbara-city-college-sbcc-study-abroad/>, (Hämtad 2017-12-14).

Allastudier. <http://allastudier.se/skolor/8915-santa-monica-college-smc-study-abroad/>, (Hämtad 2017-12-14).

Avista. <https://www.avista.nu/studera-utomlands/college-i-usa/santa-monica-smc/priser/>, (Hämtad 2018-08-28).

Blueberry. <https://www.blueberry.nu/college-universitet/usa/santa-barbara-city-college/>, (Hämtad 2018-07-05).

Börjesson, Mikael (2005). *Transnationella utbildningsstrategier vid svenska lärosäten och bland svenska studenter i Paris och New York. Kapitel III*. Uppsala: Universitetstryckeriet, Uppsala universitet.

CSN (2018). *Studiestödet 2017*. CSN, rapport 2018:2. Dnr 2018-109-1427.

Förordning (2017:1114) med instruktion för Centrala studiestödsnämnden.

Santa Monica College, <http://www.smc.edu/AboutSMC/Pages/Quick-Facts.aspx>, (Hämtad 2017-12-14).

Studin. *Studera i USA*. <https://www.studin.se/studera-i-usa/>, (Hämtad 2018-07-05).

Studyusa. *Community Colleges in the USA*. <https://www.studyusa.com/en/a/51/-community-colleges-in-the-usam> (Hämtad 2017-12-14).

Utlandsstudier. *6 skäl att studera utomlands*. <https://www.utlandsstudier.se/artiklar/6-skal-att-studera-utomlands> (Hämtad 2018-01-04).

Utlandsstudier. *Community College i USA*. <https://www.utlandsstudier.se/artiklar/-community-college-usa>. (Hämtad 2018-01-04).

Utlandsstudier. *Världens populäraste skolor*. <https://www.utlandsstudier.se/artiklar/-varldens-popularaste-skolor>.

Bilaga 1

Population och jämförelsegrupp

Materialet som används i studien består främst av registerdata från CSN:s datalager¹⁷ för statistik och uppföljning.

Val av population

Den population som har valts för undersökningen är samtliga som studerat med studiemedel vid Community Colleges i USA någon gång under åren 2010–2012. Dessa år valdes för att tillräckligt lång tid skulle ha gått för att åtminstone de flesta ska ha hunnit med en eventuell universitetsutbildning och även blivit återbetalningsskyldiga.

Populationen består av 3 506 personer.

Val av jämförelsegrupper

Skolformen Community College saknar motsvarighet i Sverige. Utbildningen är eftergymnasial men kan betraktas som ett mellanting mellan gymnasium och högskola. Man ska dock komma ihåg att en studerande med en avklarad Associate Degree i princip kommit halvvägs till en kandidatexamen. Tanken är ju att dessa studerande ska fortsätta under två år vid ett universitet i USA.

Skolformens särart gör det svårt att ta fram lämpliga jämförelsegrupper. I studien används olika jämförelsegrupper beroende på vad som analyseras.

- Inom undersökningspopulationen, studerande med studiemedel vid Community Colleges i USA under åren 2010–2012, görs jämförelser när det gäller studietidens längd, lånebenägenhet med mera. Gruppen som endast studerat vid Community Colleges (1 484 personer) jämförs med dem som fortsatt studera vid högskola/universitet (2 022 personer).
- När det gäller bosättning och återbetalningssituation jämförs undersökningspopulationen med övriga som studerat med studiemedel i USA, oavsett utbildningsnivå, någon gång under åren 2010–2012. Den jämförelsegruppen består av 7 792 personer.

¹⁷ Studiestödets informationssystem (STIS).

Bilaga 2

Urval av informanter

I syfte att nå en fördjupad kunskap om gruppen som studerar vid Community Colleges i USA kontaktades 50 personer för att ges möjlighet att delta i en telefonintervju. Vid urvalet av informanter eftersträvades en spridning avseende ålder och om de studerande gått vidare till högskola/universitet eller inte.

Av de 50 personer som kontaktades svarade 11 att de ville delta. Två av dessa fick vi dock ingen ytterligare kontakt med, vilket resulterade i att 9 telefonintervjuer kunde genomföras.

Vi gör studier möjligt.

